

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

Smulkiųjų ir vidutinių ūkių rėmimo dabartis ir perspektyvos

Kaimo reikalų
komiteto tyrimas

Gabija Jurgelytė
Ieva Karpavičiūtė

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

Atlikto tyrimo etapai:

1. Savivaldybių žemės ūkio skyrių apklausa (50 respondentų);
2. Statistinės informacijos analizė pagal Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (NMA) duomenis;
3. Išvados ir pasiūlymai (Konferencija ir Kaimo reikalų komiteto sprendimai).

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

Ūkio dydis

	Augalininkystės (hektarais)	Gyvulininkystės (sąlyginiais gyvulių vienetais)
Smulkus	iki 29	iki 11
Vidutinis	apie 85	apie 40
Stambus	nuo 166	nuo 88

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

Ar tikslinga šiuo metu veikianti Pirmųjų hektarų
išmokos schema?

1. Taip – 42
2. Ne – 5
3. Galbūt – 3

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

Argumentai „Ne“:

Ši schema neskatina gamybos

Ūkio plėtrai tokios išmokos yra per mažos, jos tik padeda išgyventi neinvestuojant į ūkio plėtrą

Argumentai „Galbūt“:

Taip, – jeigu parama skirta dirbantiems ūkininkams, ne, – jeigu „sofos“ ūkininkams

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

Argumentai „Taip“:

Smulkieji ūkiai sudaro daugumą, tokiu būdu užtikrinamas teisingas paramos paskirstymas, kai kažką gauna ir smulkūs ūkiai

Tai iš dalies kompensuoja smulkių ūkininkų prarastas pajamas dėl produkcijos pardavimo kainų skirtumo (stambesniems ūkiams už produkcijos didesnius kiekius mokama didesnė kaina)

Tai parama kaimo žmogui, padedanti išlaikyti Lietuvos kaimų gyvybingumą

Gautos lėšos panaudojamos investicijoms į ūkius

Ar efektyvesnis lėšų panaudojimas būtų panaikinus Pirmųjų hektarų išmoką ir jai skirtus 15 proc. Tiesioginių išmokų (TI) sumos perkėlus į Kaimo plėtros priemones (KPP), atitinkamai padidinant investicinių programų, skirtų smulkiems ūkininkams, finansavimą?

Ne – 40

- *Kaimo plėtros priemonių taisyklės yra labai sudėtingos ir smulkūs ūkininkai nėra pajėgūs pasinaudoti šia parama: jiems trūksta lėšų konsultantų samdymui, bijomasi ilgalaikių įsipareigojimų, dažnai galimi pareiškėjai yra vyresnio amžiaus*
- *Perkėlus lėšas į KPP jomis pasinaudotų tik nedidelis smulkių ūkininkų skaičius ir būtų panaikinta paprasta ir lanksti paramos priemonė, kuri užtikrina didesnes pajamas visiems smulkiems ūkiams*

Taip – 10

- *Būtų sudarytos didesnės galimybės smulkiems ūkiams pasinaudoti investicine parama*
- *Ūkiai taptų konkurencingesni, galėtų išplėsti gamybą*

Ar matote ūkininkų kooperacijos stiprėjimo galimybes?

Ne – 38

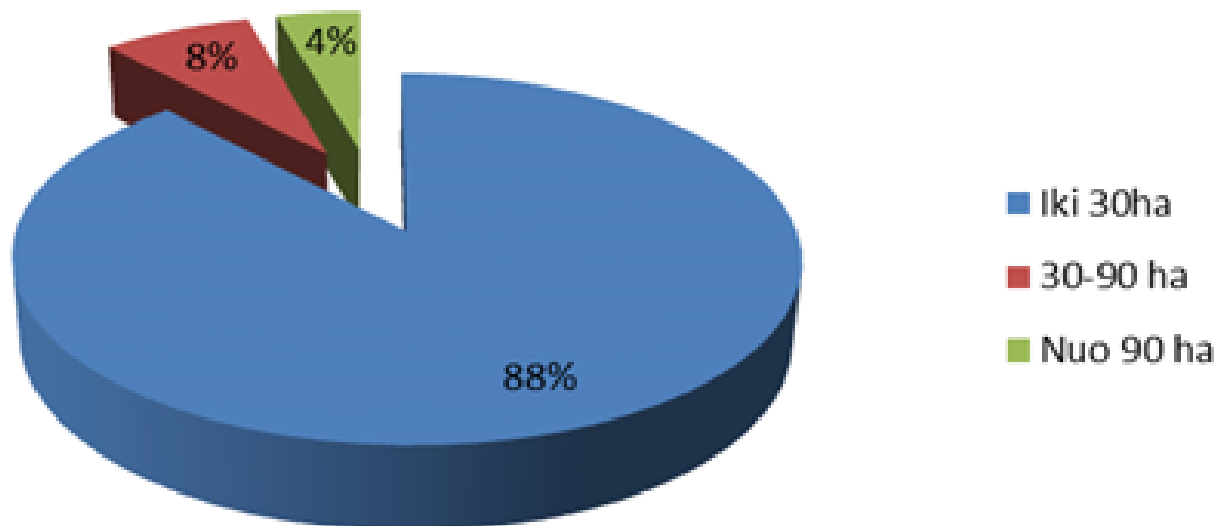
- *Esantys kooperatyvai yra žlugdomi nustatant jiems žemesnes supirkimo kainas*
- *Ūkininkai yra linkę dirbti savarankiškai, nepasitiki vieni kitais, trūksta iniciatyvių žmonių, kurie imtųsi organizacinio darbo*
- *Nėra valstybės politikos kooperacijos klausimu (mokesčių politika, įstatyminė bazė, informacijos sklaida)*

Taip – 12

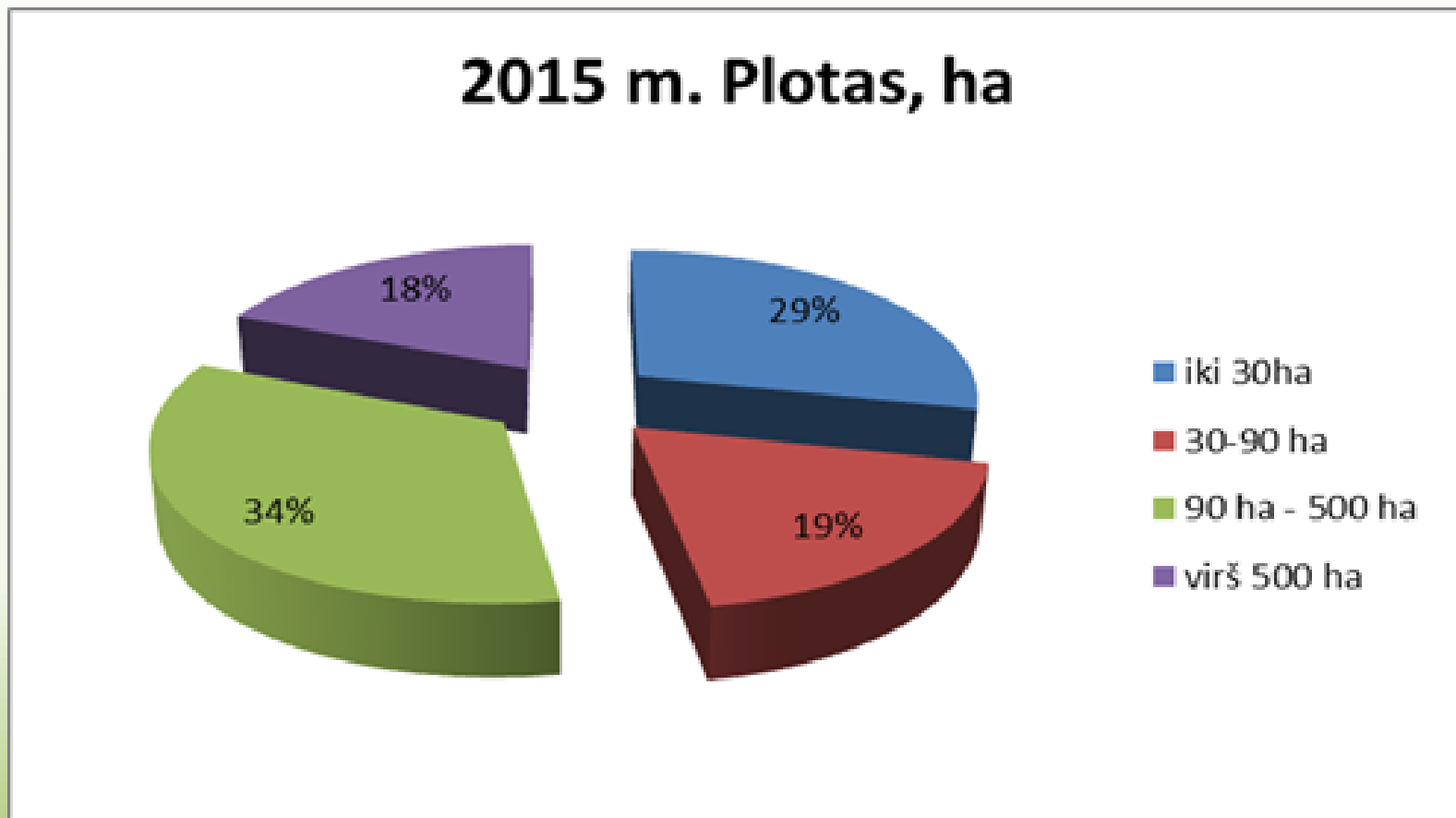
- *Geri kooperacijos pavyzdžiai rajonuose atskleidžia ūkininkams kooperacijos naudą*

2015 m. buvo deklaruotas 2 818 252,54 hektarų žemės ūkio
naudmenų ir pasėlių plotas ir pateikta 136 341 paraiškų

2015 m. Paraiškų skaičius

Ūkiai iki 30 hektarų sudaro didžiąją dalį (beveik 90 procentų) ūkių, tačiau jie valdo mažiau negu 30 procentų žemės.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

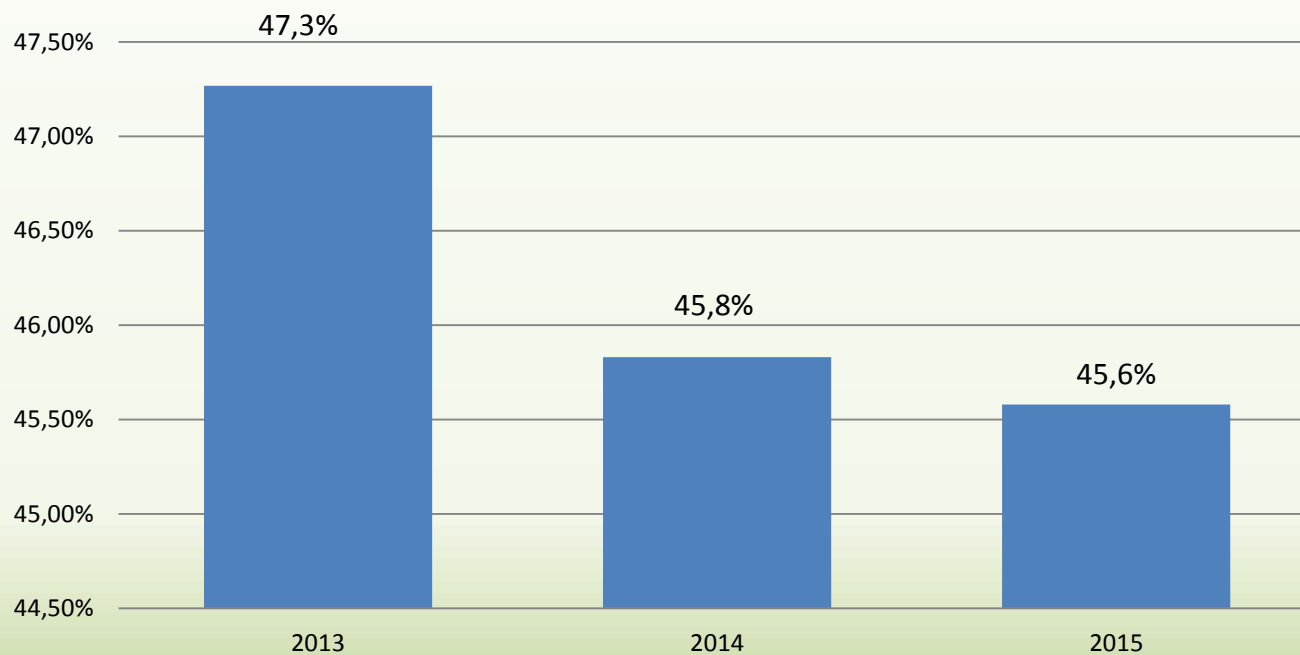
Ar vyksta valdų skaidymas?

	2012	2013	2014	2015	2015/2012
Paraiškų skaičius	158 044	149 242	140 240	136 341	-13,73%
Plotas, ha	2 762 370,69	2 773 512,58	2 790 832,83	2 818 252,54	+2,02%

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

Pirmųjų hektarų išmokos plotas bendrame deklaruotame plote

Ūkiai iki 60 ha

■ Plotas, ha ■ Pareiškėjų skaičius

1204832

150061

2012

1155321

141476

2013

1112232

131731

2014

1112090

127542

2015

Valdų skaidymo kontrolę atlieka NMA

Administraciniai tikrinimai dėl valdų skaidymo 2014 m.:	
Išsiųsta pranešimų dėl padidėjusio ploto	1091
Po administracinio patikrinimo:	
Galima mokėti visą tiesioginę išmoką	756
Galima mokėti tik dalį tiesioginės išmokos	335

Ar pirmųjų hektarų išmoką gauna „sofos“ ūkininkai?

2014 metai, eurai	
Išmokėta tiesioginių išmokų sumas	301 525 771,9
Išmokėta tiesioginių išmokų suma „sofos“ ūkininkams	4 650 948,51
Kokią dali TI gauna „sofos“ ūkininkai?	1,54 %
Išmokėta tiesioginių išmokų už pirmuosius hektarus	34 706 514,81
Išmokėta pirmųjų hektarų suma „sofos“ ūkininkams	1 117 753,15
Kokią dali pirmųjų hektarų sumos gauna „sofos“ ūkininkai?	3,22 %

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

AČIŪ UŽ DĖMESĮ